

Haberler

Engellilere Yönelik Mimari Düzenleme KılavuzuEngelli insanların kentsel yaşam katılım alanındaki ihtiyaçları fiziksel olmayanlarla farklı olmakla birlikte benzerdir. Engelli olarak tanımlanan bireyleri, toplumun ayrı bir kesimi olarak nitelene yerine bütünleşmiş bir parçası olarak algılayabilmek ve mekanda da buna olanak sağlamak amacıyla fiziksel çevreye ulaşılabilirliği sağlamak gerekmektedir.

Tüm insanlar gibi, engelli insanların da ulaşım hizmetlerinden eşit fırsatlarda yararlanmaları için, okuluna, alışverişine, spor alanlarına, parklara, engelli olmayan insanların kullandığı yollarla ve araçlarla gidabilmesi gerekmektedir.

Herkes, tüm yaşamsal alanlara ulaşmak hakkına sahiptir. Bu, yaşa da toplum olmanın önemli bir gereğidir ve yerel yönetimlerle bu konuda çok büyük sorumluluklar bulunmaktadır. Yerel yönetimler, yapıları sosyal ve teknik alt yapı yatırımlarıyla kent mekanının geliştirilmesinde önemli rol sahiptir. Kentsel ulaşım hizmetlerinin, kentteki her türlü ulaşım alan ve yapıların engelliler için ulaşılabilirliğini artırarak yerel yönetimlerce sağlanıyor olması, engellilerin sosyal yaşam katılımlarında eşitlik sağlanmasını en önemli unsurdur.

Engellilerin fiziksel çevreye ulaşılabilirliklerinin sağlanmasında, çevre faktörlerinin önüne neden olması da bir diğer konuyu oluşturmaktadır. Özellikle trafik kazaları ve trafik kurallarına uyulmaması, bu sistemlerin bir bütün olarak sunulmaması, önüne neden olduğu gibi fiziksel insanların ulaşılabilirliğini de kısıtlamaktadır.

Ulaşılabilirlik ve kullanılan araçlardan;

- . Kamusal binalara (kamunun kullanılmasına ulaşım resmi ve özel tüm yapılar) erişim,
- . Ulaşım alanlar (sokak, cadde ve meydanlar, parklar, rekreasyon alanları v.b.),
- . Konutlar,
- . Toplu taşımacılık ve
- . Trafik düzenlemeleri konularında,

yerel yönetimler yasal sorumlusu ve yetkilisi olarak önümüzü getirmek zorundadır.

Bu nedenle, fiziksel çevreye ulaşılabilirlik olarak yapılması gereken düzenlemelerin, mevzuat ve standartlara uygun olması konusunda kararlı aksaklıklar; yerel yönetimlerin bu konudaki yetki ve sorumlulukları; mevcut mevzuat ve standartlar konusunda yerel yönetimlerin bilgi, teknik ve mali açıdan yeterliliği; bu konudaki denetim sistemi hususlarında fiziksel çevre Odaresi Başkanlığı ile sürekli işbirliği içinde olmalarında yarar görülmektedir.

Özellikle fiziksel ve mimari düzenlemeler gerektiren hareket engeli son derece geniş kapsamlıdır. Sürekli fiziksel insanların yanında hamile, çocuk, yaşlı, hastalık ve kaza nedeniyle fiziksel insanların yaşamda yaşadıkları engelleri ilgilendirir.

Bu rehber, kapsamlı ve ayrıntılı şekilde hazırlanmamıştır. Ayrıntılar TSE'nin ilgili standartlarında ve belediyelerin hazırladığı diğer imar yönetmeliklerinde belirtilmiştir. Rehberde tasarımcı, planıcı veya uygulayıcı olarak; fiziksel çevreye ulaşım alt yapıları, konutlar ve ulaşım hizmetine ilişkin diğer alanlarda bulunmaktadır.

Â

Â

Â

2. YASAL ÇERÇEVE

2.1. Mevcut Durum

Omarla ilgili yasa ve yönetmeliklerde önceki kez birbirine paralel ancak birbirinden farklı kapsama sahip hususlara değinilmiştir. Uygulamada da giderek daha fazla sayıda

Örne e rastlanmaktadır. Ancak yine de uygulamaların beklenen hızla gerçeğe dönüşmesi ve fiziksel çevrenin tam erişilebilir niteliğe kavuşturulması mümkün değildir. Bunda, uygulayıcıların ilgili standartlardan haberdar olmamasının etkisi büyüktür.

Standartlar kaliteyi, teknik özellikleri ve uyulan kuralları ifade eder. Bu nedenle Türk Standardları Enstitüsü'nün çalışmaları oldu u ilgili standartlara itibar edilmesi gerekir. Türk Standardları Enstitüsüne hazırlanan ve bina içi bina yakın çevresi ve erişilebilir alanları kapsayan standartlar belirlenmiştir (İlgili Standartlar TSE Ba kanlı 1 ve Bülge Müdürlüklerinden temin edilebilir).

Bunlar arasında;

. TS 12576 Ehir Erişim Yolları- Erişilebilir ve Yaşlılar Erişim Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Erişilebilirlik ve Olanakların Tasarım Kuralları, fiziksel çevrenin erişilebilir olması yönünde kapsamlı önerilere sahiptir.

. T. TS 12460 Ehir Erişim Yolları-Raylı Taşıma Sistemleri-Bölüm 5: Erişilebilir ve Yaşlılar Erişim Tesislerinde Tasarım Kuralları,

. TS 12574 Ehir Erişim Yolları- Raylı Taşıma Sistemleri-Bölüm 10: Ostasyon Erişim Alanı ve Grafik Tasarım Kuralları,

. TS 12575 Ehir Erişim Yolları-Raylı Taşıma Sistemleri-Bölüm 14: Ostasyon Platformu Oturma Elemanları

Konut alanı çevrenin yapısal düzenlenmesinde başvurulan standartlardır.

Erişilebilir ve yaşlılara uygun konut düzenlenmesinde tek referans;

. TS 9111 Erişilebilir Onsanların Okamete Edece i Binaların Düzenlenmesi Kuralları, standarddır.

Erişilebilirlerin ulaşılabilirliği sağlayan toplu taşıma veya binek araçlarına erişilebilirlik belirlenmiş standard bulunmamaktadır.

Bu standartlar yanında Bayındırlık ve Oskan Bakanlığı'nca hazırlanan imar yasası ve 1999 yılında de ğiştirilen yerleşim yerlerine ve Büyük şehir belediyelerinin imar yerleşim yerlerine fiziksel çevre düzenlemelerine yönelik maddeler eklenmiştir.

Erişilebilir ve yaşlılar için fiziksel ve mimari düzenlemelere erişilebilirlik kanun ve yerleşim yerlerinde hususlar bulunmaktadır.

Yâ 3194 sayılı Omar Kanunu'na 1997 yılında eklenen ek madde ile,

Ek Madde 1- Fiziksel çevrenin erişilebilirliği için ulaşılabilir ve erişilebilir kılınması için; imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda, Türk Standardları Enstitüsü'nün ilgili standardına uyulması zorunludur.

hükümü getirilmiştir.

10 Temmuz 2004 tarih ve 5216 sayılı Büyük şehir Belediyesi Kanunu'nda Büyük şehir Belediyelerine ve ilçe ve ilk kademe belediyelerine verilen görev, yetki ve sorumluluklar arasında erişilebilirlikle ilgili hususlar yer almaktadır.

Böylece erişilebilirler veya erişilebilirler sâzıcı ünün imarla ilgili yasal düzenlemelerde artık yer aldıkları görülmektedir. Örneğin İzmir, İstanbul, Bursa ve Ankara Büyük şehir Belediyesi Omar Yerleşim yerlerinin tümünde de erişilebilirlerin kentsel mekanda ve binalarda erişilebilirliği kolaylaştırıcı hususlar yer almaktadır.

Yâ 3.7.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14, 38, 60 ve 77 inci maddelerinde de erişilebilirliğe yönelik hizmetlere de inilmektedir.

5302 sayılı 01 Erişilebilir Odareleri Kanunu'na erişilebilirlerle ilgili hususlar eklenmiştir.

Yâ 5378 sayılı Erişilebilir Kanununun geçici 2 nci maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapıların, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, erişilebilir ve erişilebilir alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel altyapı alanları ile erişilebilir ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma erişilebilir hizmet veren her türlü yapıların erişilebilirlerin erişilebilirliğine uygun duruma getirileceği; geçici 3'üncü maddesinde de, Büyük şehir belediyeleri ve belediyelerin, şehir için erişilebilirlikte kendilerince sunulan veya denetimlerinden

gerçekle tirilen toplu ta lma hizmetlerinin zürümlerinin kullanılmlna uygunlu unu sa layaca l hükmü altlna allnml_tlr.

Bu uygulamaların gerçeikle tirilmesi için tanlnan 7 yıllık süre 7/7/ 2005 tarihinde ba_laml_tlr.

Y Aynl kanunun,

Y MADDE 19. Y 23.6.1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere a_a ldaki fıkra eklenmi tir.

zürümlerinin ya_aml için zorunluluk göstermesi hçlnde, proje tadili kat maliklerinin en geş üş ay içerisinde yapaca l toplantıda gürü_ülerek sayı ve arsa payı Őo unlu u ile karara ba lanlr. Toplantının bu süre içerisinde yapılamaması veya tadilat talebinin Őo unlukla kabul edilmemesi durumunda; ilgili kat malikin talebi üzerine bina güvenli inin tehlikeye sokulmadı lnl bildirir komisyon raporuna istinaden ilgili mercilerden alınacak tasdikli proje de ikli i veya krokiye göre in_aat, onarım ve tesis yapılır. Olgili merciler, tasdikli proje de ikli i veya kroki taleplerini en geş altı ay içinde sonuçlandırır. Buna ilkin ynetmelik 22 Nisan 2006 tarih ve 26147 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e girmi tir.

Y 2006/ 18 Sayılı Kamu Binaları, kamuya aşlık alanlar ve toplu ta lma araşlarının zürümlerinin kullanılmlna uygun duruma getirilmesi hakkındaki Ba_bakanlık Genelgesi

3. ZARFLARA YNELOK DZENLEMELELER

3.1. zürlü ve Ya llara Ynelik Yapısal Düzenlemelerde Genel Kurallar

Ula_abilirlik yapısal Çevrenin temel bir özelli i olup, zürümlerinin günlük ya_amlarının sürdürebilmelerinde, öncelikle evlerinden şıkabilmeleri ve ba_kalarına muhtaş bütün ticari ve idari kamu binalarındaki ilerine gidip gelebilmeleri, sosyal-kültürel, spor, sa lık, dini faaliyetler gibi aktivitelere ula_abilirli in sa lanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

zürümlerinin hareketini, kolayla_tırmak için yollar engellerden arındırılmalıdır. Dik, yüksek, keskin, kavisli veya keli olan yollar, zürümlerinin hareketini kısıtlayıcı oldu undan, yaya kaldırılm yüzeyi aynl yükseklikte, düz ve rahat kavisli olarak yapılmalıdır.

Mevcut bir yol üstüne, zürümlerinin ve yayaların yararlanaca l bir tesis yapılaca l zaman ne tür bir tesisin yapılaca lnl belirlenmesi, ıllımlendirilmesi gereklidir. (örnek: Toplu ta_lm durakları, oto parklar, yaya yolu kaldırılm düzenlenmesi, dinlenme yerleri, a aşılandırma vb.)

Kapalı ve aşlık tüm alanlarda ula_abilirli i güçle_tiren nedenler olarak tanımlanan fiziksel engellerin kaldırılarak, fiziksel Çevre zürümler için ya_anabilir ve ula llabilir tasarlanmalıdır.

zürümlü yayaların yürüyülerini serbestçe gerçeikle_tirebilmeleri için, yeterli yürüyü alanları sa lanmalı, yoldaki düzenlemeler onlara istedikleri yer gitmeleri için engel olmamalıdır.

Uzun yürüme yolları, rahat ve kullanılı olmayın geşitler, uzun bekleme süreleri, zürümlerinin ula_abilirliklerini zorla_tıran/caydırın bir unsur oldu undan, Çevre, herkesin ilerlerini mümkün oldu unca en zıgür ve eit ekilde yapmasını sa layacak biçimde düzenlenmelidir.

zürümlerinin etrafta serbestçe ve engellenmeden dola_abilmeleri için yaya yolunda;

-Yeterli geni_lik

-Yeterli hareket alanı

-Ba_hızlı altında serbest alan

-Düz satlı ve kaygan olmayan yüzey

-Ynlendirme, uyarma araçları sa lanmalıdır.

Görme zürümler için de ses veya dokunma yolu ve iri puntolu sembol ve harfler ile

hareket etme olanağına sahip olmalıdır.

Erişilebilirlik için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Engelli bireylerin ulaşılabilirlik kolaylıklarının sağlanmasında diğer sivil yayaları da kapsayacak ortak hizmet olanakları düşünülmelidir. Ayrıca insanlar fiziki bakımdan birbirinden farklı olduğundan, farklı kategorideki insanlar için ayrı tesisler yapmak yerine, herkes tarafından kullanılabilir ortak alanlardaki tasarımlar yapılmalıdır.

Â Â

3.2. Aşık Alanlar

Â

Yol, yaya yolu, meydan, yeşil alan, spor alanı gibi kentsel aşık mekanların engelsiz tasarlanması veya mevcutlarının engelsiz duruma getirilmesi için önlemler alınması esastır.

TS 12576 Şehir Oşisi Yolları Engelli ve Yaşlılar Oşisin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve Ölçütlemelerin Tasarım Kuralları

Nisan 1999'da Türk Standartları Enstitüsü'nce hazırlanan TS 12576 Şehir Oşisi Yolları Engelli ve Yaşlılar Oşisin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve Ölçütlemelerin Tasarım Kuralları standardı proje yapımcıları ve uygulayıcıları için önemli yol gösterici bir doküman niteliindedir.

Bu standarttan yararlanılarak;

Şâ Halen kullanılan meydan, park, yaya yolu, kaldırım, geçitler, rampalar, merdivenler, duraklar, istasyonlar, otoparklar, telefon kabinleri, sinyalizasyon ve ölçütlemeler gibi bütün kentsel altyapı engellilerin erişimine uygun hale getirilmelidir.

Şâ Bu hizmetlere ilişkin yeni projeler engelli vatandaşların erişimine uygun olarak yapılmalıdır.

Şâ Kaldırılmalı bağımsız ve bittiği yerlerde tekerlekli sandalyenin rahatlıkla inip çıkabileceği rampaların olması, kaldırılmalarının üzerinde bulunan direkler, şap kutuları, trafik panoları, şekiller, zincirler, demir kazıklar, sarkant aşı dallarının kaldırılması ve tabelaların park etmesinin önlenmesi, ticari yerlerinin önlerine tezgah yapılmasının kısıtlanması ve yaya geçitlerindeki trafik ışıklarının sesli hale getirilmesi gibi tedbirlerle, engelli engelli ve ortopedik engelli vatandaşların şehir dışında erişilebilirliği sağlanmalıdır.

- Engelli engellilerin güvenli erişimini sağlamak üzere kaldırılmada, hissedilebilir önlemler, kontrast ve fosforlu renk düzenlemeleri yapılmalıdır.

- Zihinsel engellilerin ulaşılabilirliğinin sağlanmasında basit ölçütlemeler ve önlemler-bilgilendirici donanımlar gereklidir. Özellikle ulaşım sistemlerini kullanırken, tek başına bir yerden bir yere gitmek istediklerinde, kentsel hizmetlerin düzenli olması (engelli in; otobüs saatlerinin, durak yerlerinin sürekliliği ve aynı olması) gerekmektedir. Ayrıca yazılı bilgilendirmenin büyük puntolar ile ve yalın olması da zihinsel engellilerin buldukları yeri algılaması ve gidecekleri yeri planlamasında kolaylık sağlayacaktır.

Â

3.3.Kapalı Alanlar

3.3.1.Kamusal Binalar

Erişilebilirlik kapsamında, resmi yapılar yanında, kamunun kullanımına aşık tüm binalar kamusal binalar diye ele alınmaktadır. Engelli bireylerin toplumsal yaşam katılımında bu binalara erişilebilirliklerinin sağlanması büyük önem taşımaktadır.

- Resmi ve umumi binalarda bir kattan fazla olan yapılarda erişilebilirlik için engellilerin kullanımına uygun standartlarda asansörün zorunlu tutulması aynı zamanda bu

asansörün acil durum asansörü (bkz. Yangın Yönetmeli i Madde 63.) niteli inde olması sa lanmalıdır.

- E itim kurulu larında fizürlü veya engelsiz tüm çocukların bir arada e itim alabilece i bina tasarımlarının gerçeğe tirilmesi önem ta lmaktadır. Bu kapsamda, engel türleri ve gereksinmelere göre bir arada e itim alabilecek grupların belirlenmesi ve düzenlemelerin bu anlayı la yapılması sosyal etkileşim açısından önem ta lmaktadır. E itim yapılarının projelerinin bu açıdan yeniden gözden geçirilmesi zorunludur.

- fizürlü çocukların, toplumla daha fazla bütünleşmesini sa layabilmek için fizürlü çocukların sa lıklı çocuklarla birlikte yararlanabilece i kreşlerin yasalar çerçevesinde kurulması ve kurucu kurulu lara destek olunması yararlı olacaktır. Kreşlerin yeşil alanlar yakınında kurulması ve kreşlerle birlikte spor faaliyetlerinin işeren tesislerin oluşturulması fizürlü çocuklara oldukça önemli fırsatlar yaratabilecektir.

- Resmi binalar yanında kamusal kullanıma amaçlı tüm binalarda, engel türüne göre kullanılan di er yardımcı araş ve gereşler ile kullanabilecekleri, sahanlıklı ve korkuluklu rampa, asansör, tuvalet gibi olanakların sa lanması gereklidir.

- fizürlülerin erişimi açısından sa lık kurulu ları kuşusuz öncelik ta lmaktadır. Bu yapılarda hastaların kullanacağı iş ve di mekanların tümünde, fizürlülerin erişebilirli ini sa layacak önlemler alınmalıdır.

- Belediyeler dahil bütün kamu kurulu larınca, kendi binalarının girişleri, asansörleri, koridorları ve tuvaletlerinin standartlara uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

Â

Günlük yaşam sürerken insanlar bir işok bina, tesis, alan ve mekanlı kullanırlar. fizürlülerin günümüzün önemli sosyal ve kültürel etkinliklerinden birisi olan turizm hareketinin di nde kalması beklenemez. Bu hem ülkelerin turizm gelirlerinin artması, turizm potansiyellerinin gelişmesi hem de fizürlülerin bu önemli etkinli in di nde kalmaması açısından işok büyük önem ta lmaktadır. fizürlülerin toplum yaşamına fizürlü olmayanlar ile eşit fırsatlarla katılabilmelerinin sa lanmasında mekansal düzenlemeler önemli yer tutmaktadır.

Turizm tesislerinde yatak odaları ve suitlerin önemli bir bölümü fizürlülere uygun olarak tasarlanmalıdır. Bu binaların iş düzenlemesinde uzman kişilerin katkıları sa lanmalıdır. BUNA OLOKON STANDARD ?

Turizm tesislerinde fizürlüler için ayrılan ve düzenlenen odaların, di er otel odaları ile eşde er şekilde ve manzarada, aydınlatma ve eşit ulaşım kriterlerine uygun tasarlanması sa lanmalıdır.

3.3.2. Konutlar

Tüm toplu konut projelendirmesi ve üretiminde, fizürlü bireyler için tasarlanmı ortamlarda di er insanların da rahat edebilece i gerçeğinden yola çıkarak ve belli standartlara uyulan uyulanabilir konutı yaklaşımla ele alınabilir. Uyarlanabilir konut, normal konutun özelliklerine sahip, ancak gerek duyuldu unda hızlı ve ekonomik bir biçimde uygun de işimler yapılabilen konuttur. fizürlülerin kullanılmasına uygun kapı ve koridor genişlikleri tuvalet, banyo alanları, elektrik tesisatı, mutfak donatıları gibi temel ilkeleri tüm konutlarda sa lamak ana amaçtır. Bu özelliklere göre yapılacak konutlar, yapı maliyetini artırmayacağı gibi, fizürlü olmayanların yaşamını da kolaylaştırıcı özellikler sunacaktır. Böylece sadece fizürlüler için değil, hayatının belli bir döneminde fizürlülük durumu ile karşılaşacak ya da yaşamında hareket kabiliyeti azalacak kişiler için de eşit fırsatlar sunulmu olacaktır.

fizürlü ve yaşlılar için uygun konut düzenlemesinde başvurulması gerekli tek kaynak Türk Standardları Enstitüsü' nün ilgili standardı olan;

TS 9111 fizürlü Onsanların Okamete Edece i Binaların Düzenlenmesi Kuralları standardıdır. (Bu standardın revizyonu yapılmaktadır.)

TS 9111 standardından yararlanılarak;

Yeni yapılacak tüm konutlar, fizürlülerin girişine ve katlara ulaşımına uygun asansör,

merdiven, rampalar belirlenen ÅlÅü ve nitelikte yapılmalıdır.

Yarı kat merdiven engelinin ortadan kaldırılması ve kot farkının giderilerek asansöre ulaşılması sağlanmalıdır.

Banyo ve tuvaletler Åzürü ve yaşıları eriimi ve kullanımına uygun yapılmalıdır. Konutlarda ev kazalarının en aza indirilmesi için gerekli düzenlemeler ve basit donanımlar sağlanmalıdır. Evin birşok noktasına tutunma kolları konulabilir. Dolaplar uygun yükseklikte düzenlenmelidir. Keskin köşeler ve kaygan zeminler ortadan kaldırılmalıdır.

Yeni yapılacak binalara inaat ruhsatı verilirken, projelerde Åzürülerle ilgili düzenlemelerin yapılmış yapılmadığı kontrol edilmeli, bu düzenlemeler yoksa ruhsat verilmemelidir.

Tamamlanmış yapılara yapı kullanma izni verilirken, bina girişlerinde, asansörlerde ve diğer ortak alanlarda Åzürülerle ilgili standartlara uygun düzenlemeler yapılmış yapı kullanma izin belgesi verilmemelidir.

Mevcut konutların girişleri Åzürülerin eriimine uygun hale getirilmelidir.

4. TOPLU TAİMACILIK

Bugüne dek ülkemiz de Şeşitli belediyeler tarafından Åzürülerin ulaşımına yönelik olarak mevcut otobüslerin uyarlanması veya Åzürülere uygun tasarlanmış yeni otobüslerin alınarak sefere konulması seşenekleri denenmiştir. Ancak gerek duraklara erişimde yaşanan sorunlar, verilen servislerin yeterince duyurulmaması, Åzürülerin farklı coğrafi bölgelerinde ikamet etmesi gibi nedenlerle kullanılmıslık istenilen düzeyde olamamıştır. Bu durum kapsamında belediyeler ya bu seferleri kaldırmak ya da azaltmak yolunu seçmişlerdir.

Åzürülerin ulaşım normal insanlarla aynı toplu taşıma aracı kullanma esasına dayanmalıdır. Ancak yalnız otobüs değil, gerektiğinde Åzürülere yönelik tasarlanmış daha kapsamlı ulaşım araçları seşilerek, düzenli ya da talebe bağlı seferler konulması düşünülebilir.

Yerel yönetimlerin denetimindeki tüm toplu taşıma araçları ve şehir içi servis araçları Åzürülere yardımcı araç ve gereçleriyle rahatlıkla erişebilecekleri biçimde donatılması ve araç ile durak ve kaldırılm yüzeyleri arasındaki kot farklılıklarının giderilmesi gerekmektedir.

Yerel yönetimler, ayrıca özel durumdaki Åzürülerin taşınması için özel donanımlı araçlar hazırlamalı ve bunları hizmete sunmalıdır.

Erişebilirlik bir bütün olarak görülmelidir, arada bir parçası koparsa erişebilirlik sağlanamaz. Bundan dolayı yapılacak uygulamaların sürekliliğinin sağlanmasına önem gösterilmelidir. Örneğin, bilgilendirme sistemi, konuttan durak, istasyona, iskeleye vb. erişim, otobüsler, vagonlar, vapurlar vb ile kaldırılm bu bütünün birer parçası olarak görülmelidir.

5. TRAFİK DÜZENLEMELERİ VE GÜVENLÜLÜK

Trafik güvenli erişim ve taşıma trafiği açısından birlikte düşünülmelidir. Kent merkezlerinde öncelik yayaya verilmelidir. Trafik ve yol güvenliğinin konusunun, yol kaplaması, yerleşimi, yol üzerindeki elemanlar ve alt yapı ile birlikte düşünülmesi gerekir. Yayanın, yaya yolunda, geçişinde ve kaldırılmdaki tüm hareketleri trafik güvenliğinin kapsamında ele alınmalıdır. Yaya ve taşıma trafiğinin kesiti noktalarında, yayanın yolu hemzemin olarak geçmesi sağlanmalıdır.

Yayalar açısından kent içinde trafik güvenli alanlar oluşturulmalıdır. Yaya alanları artırılmalı ve genişletilmelidir. Taşıma hızının yavaşlatılması trafik durultma alanları oluşturulmalıdır. Kavşak noktalarında güvenli ve konforlu geçişi sağlamak için sinyalizasyon ve erişim düzenlemeleri yapılmalıdır. Özellikle yaya geçişlerinde Åzürü, yaşlı ve çocuk hızla düşünülerek geçiş süresi belirlenmelidir. Düzenli kent erişimi kaza istatistikleri toplanmalı, bu doğrultuda tehlikeli kavşaklar güvenli hale getirilerek trafik kazaları nedeniyle oluşabilecek Åzürülük durumlarını önleyici tedbirler alınmalıdır.

Kent içindeki demiryoluyla karayolunun hemzemin olarak kesimleri, trafik yoğunluğuna göre katlı geçişlere kavuşturulmalı veya otomasyon sistemiyle donatılmalıdır.

Görme zürlüleri için üretilen, konum ve trafik hareketlerine ilişkin bilgi veren sesli kumanda cihazı ve benzeri yardımcı araçların kullanılması yaygınlaştırılmalı, görme zürlülerin bu tür sesli yada titreşimli uyarı aletleri sosyal güvenlik kapsamına dahil edilmelidir.

Zürlülerin kullandığı motorlu araçlara uygun park yeri düzenlemeleri kent genelinde yaygınlaştırılmalıdır.

Araçların kaldırılma işlemlerini yönetmek üzere yapılan mantar türü araç engelleyicileri, görme ve ortopedik zürlüler açısından ciddi tehlikeler yaratmaktadır. Bu tür cadde mobilyaları kaldırılmalıdır.

Sinyalizasyon standartlarının ve zürlülere yönelik uyarı hareketlerinin tüm belediyelerce kullanılması sağlanmalıdır. Aydınlatmanın artırılması ile zürlülerin mekanları daha güvenli kullanılması sağlanabilecektir.

Artık Merdiven Atılmak Sorun De il!

Asansör yapmıyayan konut ve yerlerinde merdivenleri oturarak rahat ve huzurlu bir şekilde kullanabilmeniz için geli tirilmi yeni ürünlerimizle hizmetinizdeyiz. Merdiven platformları, aktif tekerlekli sandalye kullanıcıları için geli tirilmi, şok nitelikli zelliklere sahip, uygun maliyetli merdiven sistemlerinin en başında yer almaktadır. Ürünün kusuz en işlevsel ve güvenli, kullanıcıların, düz ya da dairesel, her türlü merdiveni yardım almadan ve kendi tekerlekli sandalyesi ile birlikte inip çıkabilmesidir. Böylece engelli kişiler her türlü bina veya alana kendi başlarıyla girip çıkabilir.

Bu sistem merdiven basamakları üzerine yahut merdiven boyunca duvara ankrıjlanarak monte edilir.

Merdiven üzerinde hafif bir tadilat gerektirdiği ve katlı vaziyetteyken 26 cm eninde yer kapladığı için, hususi apartman girişlerinde kullanılmı için bu ürünün montajı için komulardan izin alınması gerekmektedir.

Gerek kamusal alanda, gerekse eğitim ve sağlık alanında, merdiven platformları engelli vatandaşlara modern kent yaşamında erişim olanakları sunan, engelli kişilerin daha başarılı, daha olanaklı bir hayat sürmesini sağlayan yegâne buluş olarak anılmayı hak etmektedir.

ASANSÖR SEMPOZYUMU 2008 SONUÇ BİLDİRİSİ

23 - 25 MAYIS 2008

Â

Asansör Sempozyumu 23 - 25 Mayıs 2008 tarihleri arasında İzmir Kültürpark Fuar alanında Elektrik Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odaları tarafından İzmir'de gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum 15 kurum ve kuruluş tarafından desteklenmiş olup, sempozyum boyunca 10 oturumda 34 bildiri, 3 poster bildiri, 1 panel, 2 çalıştay, 1 seminer, ilk defa retim işindeki çocukların bilinleştirilmesi amacıyla "asansör ve yürüyen merdivenlerin güvenli kullanımı" konusunda eğitim çalışması gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumda ayrıca genislerin bilgi birikimlerinin geliştirilmesi, sanatsal ruhlarının açışa açılması amacıyla "Asansör ve Yürüyen Merdivenlerin Güvenli Kullanımı" liseler arası poster yarışması düzenlenmiş, yarışmada dereceye giren posterler sergi alanında 3 gün boyunca sergilenmiştir. Sempozyumun üçüncü günü poster yarışmada dereceye giren kişilere ödülleri verilmiştir.

Oturumlarda asansör alanında bilimsel, teknik ve AR-GE kapsamında sektörel ve akademik çalışmaların yanı sıra mevzuat, eğitim ve uygulamaya ilişkin özgün bilgi ve deneyimlerin paylaşılması ortamları yaratılmıştır.

Sempozyum kapsamında düzenlenen "Akademik Asansörlerin Geleceği" başlıklı panelde ise; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Makina Mühendisleri Odası,

Elektrik Mühendisleri Odası ve Türkiye Asansör Platformu temsilcilerinin katılımlıyla konu mevzuat, belgelendirme, denetim, gazetimi, hukuk ve uygulamalar açısından ayrıntılı olarak tartışılmış, görüşleri ve öneriler üretilmiş ve paylaşılmıştır. Sempozyum sonucunda aşağıdaki konuların kamuoyuna sunulması kararı alınmıştır.

Özellikle Omar Kanunu ve Tip Omar Yönetmeliğinin yanı sıra 15 Büyükşehir Belediyesinin 12 tanesinde de kendi Büyükşehir Omar Yönetmelikleri bulunmaktadır. Tip Omar Yönetmeliği ve Büyükşehir Omar Yönetmeliklerinin asansör de dahil olmak üzere bir çok teknik konuda farklı düzenlemeleri içerdiği tespiti yapılarak, hazırlıkları süren imar kanunu tasarımlarında ve bazı yönetmeliklerinde özellikle teknik konulardaki farklılıkların giderilmesi ve bu konuların ortaklaştırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Günümüzde her alanda olduğu gibi asansör teknolojileri alanında da çok hızlı bir gelişme ve değişim yaşanmaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlamak için, ürün ve hizmet kalitesini arttırmak, rekabet edebilme gücünü sürekli olarak sağlamak için sektörde bilgi, beceri ve insan kaynaklarına sahip nitelikli insan gücüne gereksinim vardır. Nitelikli insan gücü sağlamak konusunda üniversiteler, ara teknik eleman yetiştiren okullara ve meslek odalarına önemli görevler düşmektedir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde Asansör Teknolojisi seçmeli ders olarak yer almalı, meslek liselerinde ve meslek yüksek okullarında bu alandaki ders sayıları arttırılmalıdır.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından 13.07.2004 tarihinde oluşturulan Asansör Teknik Komitesi tarafından yapılan görüşlendirme uyarınca EMO ve MMO'nun birlikte hazırladığı ve bakanlık tarafından onaylanarak "Asansör Tesis, İşletme ve Bakım Yönetmeliği" tasarımları deklendirilerek ivedilikle Asansör mevzuatına yansıtılması gerektiği belirtilmiştir.

Özellikle asansör sektörünün hızla gelişen bir imalat sektörüne dönüşümü, yapılan imalatların bir kısmının ihraç edilmeye başlanması, yoğun rekabet ortamında sektörün ihracat yeteneğini sürdürüp geliştirebilmesi için AR-GE tasarımlarına önem vererek teknolojisini geliştirmesinin gerekliliği saptanmıştır. Yerli üretimin ulusal ve uluslararası rekabet ortamında etkinliğini artırılması için AR-GE ve yüksek üretim teknolojisine yönelik yatırımlara destek verilmesinin devlet politikası olması gerektiği vurgulanmıştır.

Sektörde finansman, sermaye yetersizliği, düşük verimlilik, kalifiye iş gücü, teknolojik ve endüstriyel birikim ve paylaşım sorunlarına ilişkin kârlı, kaliteli çözümler mekanizmalarının geliştirilmesi için arttırılması gereksinimi vardır. Sektörde sahip olunan bilgi ve deney birikiminin uygulamaya ve katma değer dönüşümüne ilişkin sistem tasarımlarında ulaşılan seviyenin geliştirilerek yaygın kullanılmasının sağlanması, yerli malzeme üretim ve kullanılmasının teşvik edilmesi gerekmektedir.

AB Teknik Mevzuatının uyumlaştırılması, standartlara uygun üretim ve haksız rekabet koşullarının giderilmesi konularının sektörün ilk gündem maddelerini oluşturmasına karşın mevcut sorunların çözümü için etkin koordinasyon zeminlerinin istenilen oranda yaratılmadığı ve/veya deklendirilemediği saptanmıştır. Bu nedenle öncelikle Bakanlık, Üniversite, TMMOB'a bağlı Meslek Odaları ve Sektör Derneklerinin sürekli işbirliği ortamının geliştirilmesi gerekmektedir.

AB Teknik Mevzuatı uyum süreci kapsamında, ulusal mevzuatın uyumlaştırılması tasarımlarının ülkemiz asansör sanayisinin koşulları da dikkate alınarak ivedi olarak tamamlanması gerekmektedir.

Asansör Yönetmeliği uyarınca Makina Mühendisleri Odası ve Elektrik Mühendisleri Odası bazı belediyelerle ortak protokoller yapılmıştır. Yapılan yıllık periyodik denetimler sonucunda, mevcut asansörlerde imalat ve montajdan, yetersiz bakım ve işletmeden kaynaklanan olumsuzlukların oranının oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir. Asansörlerin bakımının yetkin firmalarca yapılmasının sağlanması için, ilgili kamu kuruluşları ve yerel yönetimler; asansör periyodik kontrollerinin düzenli olarak yapılması konusunda daha duyarlı olmalı, denetim süreçlerinde Meslek Odaları ile işbirliğini artırmalı ve periyodik kontrollere ilişkin idari düzenlemeleri Bakanlık

tarafından ivedilikle gerçeğe_tirilmelidir.

â€ĉMeslek odalarının kurulu yasalarının verdi i görevi şerhinde, kamu yararına ve kamu adına sürdürdü ü üretim ve hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla, mesleki denetim hizmetlerinin içindeki yerel ve merkezi siyasi iktidarlarca konulan tüm engeller ve sınırlamalar kaldırılması gerektiği ve â€ mesleki denetimin olmazsa olmaz koşulunun "uzmanlık ve belgelendirme" olduğunu belirtmiştir.

â€ĉAsansörlerin ilk denetimleri belediyelerce veya valiliklerce yapılarak ruhsat verilmekte, Odaların ise ancak yapılan protokoller çerçevesinde ruhsatlandırma süreçlerinde devreye girebilmektedir. Oysa ülkemizde çok sayıda iskansız bina bulunmakta ve bu binaların asansör denetimleri yasal boşluklar nedeniyle yapılamamaktadır. Bu durum, bir çok binadaki asansörlerin toprakla teması, emniyetsiz ve fren tertibatlı bulunmasızlığın önüne geçilmesi anlamına da gelmektedir. Bu binalara ve denetimsiz asansörlerine yönelik önlemler de yapılması gerekmektedir.

â€ĉEngelli standartlarına uyum, bir ülkenin başta dağlık ve insana verdiği de erinâ gelişmesidir. Engelliler, yaşlılar ve hamileler başta olmak üzere tüm kesimlerin yapılarında, sokaklarında, iş yerlerinde ve asansörlerinde rahatlıkla hareket edebildiği bir ülkede yüksek bir yaşam kalitesine sahip olunabilir. Fiziksel çevrenin engelliler açısından ulaşılabılır ve yaşanabilir kılınması için imar planlarının yapılmasında kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda engellilerin sosyal yaşam ile üretime katılmalarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı, var olan standart ve düzenlemelerin uygulanmasında ilgili kurumlar, özellikle belediyeler sorumluluklarını yerine getirmelidir.

â€ĉSektörle ilgili sorunların çözümünde bilginin paylaşılmasına önem verilmeli, sanayi, üniversite, ilgili kamu kuruluşları (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TSE, Bayındırlık Bakanlığı) sektör dernekleri ve Meslek Odaları birlikteliğinde çalışmalar yapılmalıdır.

â€ĉAsansör yönetmeliğinde, halen kullanılmakta olan asansörlere ilişkin bir yaptırım bulunmamaktadır. Mevcut asansörlerin iyileştirilmesi için Bakanlık başta ilgili yönetmeliklerde buna yönelik bir düzenleme yapılmalıdır.

â€ĉPiyasa Denetimi ve Gözetimine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yönetmeliği 16 Mayıs 2008 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bakanlık başta asansörler olmak üzere sorumluluk alanına giren ürünlere ilişkin piyasa denetim ve gözetim faaliyetlerini yaygınlaştırma, uygun olmayan ürünler ve kuruluşlara yaptırımlar uygulamalıdır.

â€ĉTMMOB Elektrikçi Odaları Federasyonu, Elektrikçi Odaları Federasyonu, ELEKTROK MAAHENDOSLERO ODASI, Elektrikçi Odaları Federasyonu, ELEKTROK MAAHENDOSLERO ODA

Asansör Yapılırken Dikkat

Planlama Aşamasında :

-Binanın bulunduğu belediyenin imar ve yangın yönetmelikleri incelenmeli ve gözden geçirilerek değiştirilmelidir.

-Asansör avan projesi tercihen asansör montaj firmalarına yapılmalıdır.

-Avan proje ve mimarideki yanlışlıklara azami dikkat edilmelidir.

-Elektrik tesisat projesinde asansöre ait kolon hatları, kuyu aydınlatması ve makina dairesi aydınlatması verilmeli, besleme panosu detayları için gösterilmelidir.

-Binanın ve asansörün kullanılma amacı, avan projeyi yapan kişiye detaylı olarak

bildirilmelidir.

Bina Yapım a_amasında;

-Kuyu dibinin en az 150 cm yapılması tavsiye edilir.

-En üst durak zemin kotundan en az 370 cm makine dairesi kümbet betonu yüksekliği olmalıdır.

Â

-Makine dairesi kümbet betonundan tavan yüksekliği en az 200 cm olmalıdır.

Â

-Kuyu dibinin su izolasyonu yapılmalıdır.

-Kuyu ebatları mimari projeye ve avan projeye uygun tesis edilmelidir.

-Kuyu açıklıklarına bariyer konarak kazalar engellenmelidir.

-Makine dairesi yüksekliği ve diğer ölçülere dikkat edilmelidir.

Firma seçiminde :

-Firmanın ISO 9001:2000 Kalite yönetim sistemine göre belgelendirilmiş olması, Referanslarının kuvvetli olması, yetkililere kolay ulaşılabiliyor olması, sözleşme veya teklifinin teslim sürelerini iştirahmesi tercih nedenidir.

-Firmanın yapıldığı bir asansöre ziyaret faydalı olacaktır.

-Tekliflerin değerlendirilmesi ve firma seçimi a_amasında Profesyonel bir kontrol firmasından yardım alınması tavsiye edilir.

Â

Yapım a_amasında ;

-Asansör firmasının taahhüdünde bulunmayan işlerle ilgili Asansör firmasından rapor istenmelidir.

-Rapora göre inşaatla ilgili işler yapılmalıdır.

Müteahhide ait işler;

-Asansör kuyusu ve makine dairesinin oluşturulması

-Kuyu binalması için gerekli çelik konstrüksiyon malzemenin temin edilmesi

-Kuyu dibinin temizlenmesi, su alması durumunda izolasyonun yapılması

-Asansör kuyusu badanasının yapılması (kalıp ve demir parçalarının kesilmesi)

-Kuyuya iskele konulması (yerleşim planı tarafımızca verilecektir.)

-Kuyu aydınlatmasının yapılması (kuyu dibinden ve kuyu tavanından 50

cm den başlayarak her kata birer lamba kuyu dibinden ve makine dairesinden kumanda edilecek şekilde wavyen " yerleşim planı tarafımızca verilecektir.)

-Kuyu dibine 220 V. Priz konulması (Çizimi tarafımızca verilecektir.)

-Kuyu dibine iniş merdiveni yapılması (Çizimi tarafımızca verilecektir.)

-Kapı montaj öncesi ve sonrası gerekli kırılma , örüm, sıva kaplama işleri)

- Makine dairesine d1_a aşıllan 800 x 2000 mm ebadında demir kapı yapılması (kapı kilidi iÅşerden elle d1_ardan anahtarla aşıllabilir olmalı)
- Makine dairesinin boyanması ve aydınlatmasının yapılması (200 Lüks 1_1k _iddetinde)
- Makine dairesi tabliyesine Åşık1_ iÅşin merdiven yapılması (tutamaklı olacaktır)
- Makine dairesi tabliyesinin kenarının korkulukla Åşevrilmesi (yükseklik 1.10 cm .)
- Makine dairesi tavanına askı kancası yapılması
- Makine dairesi havalandırması iÅşin panjurlu pencere yapılması (2 adet 60x60 Demirden)
- Makine dairesine enerji hattının getirilerek uygun enerji panosu ile bağlantısının yapılması (detaylı Åşizim tarafımızca verilecektir.)
- Makine dairesi tabliyesi zayıf olursa Åşelik konstrüksiyon ile kuvvetlendirilmesi
- ^antiyede kilitli üstü kapalı bir deponun temin edilmesi
- Montaj sahası güvenli inin sağlanması
- Asansör kullanma ruhsatının alınması sırasında yapılacak masraflar. (HarÅş, vergi, müellif kaydı v.s.)
- Asansör bo_luunun büyük olması sebebiyle gerekli U demir bÅşlmelerinin yapılması
- Asansör tesisi dolayısıyla icap eden su, elektrik v.s tesisatların nakledilmesi, gereken tadilat, takviye, icap eden putreller ve bil cümle in_aata taalluk eden i_ler ve malzemeleri yapılması